

CATALOGUS

**Mogelijke maatregelen
nieuw afval- en grondstoffenbeleid
Waardlanden-gemeenten**

Datum: 15 februari 2021

Opgesteld voor: Gemeenten Gorinchem, Molenlanden, Hardinxveld-Giessendam,
Vijfheerenlanden

Opgesteld door: RD Waardlanden

Samenvatting

Welke maatregelen zijn denkbaar als antwoord op de 10 aandachtspunten, en welke consequenties hebben deze maatregelen voor milieu (afvalscheiding, restafvalreductie), service en de kosten? En wat vinden de inwoners van deze maatregel (draagvlak)? De nummers van de maatregelen verwijzen naar de hoofdstukken in het onderliggende rapport.

	Consequenties			
	Milieu	Service	Kosten	Draagvlak
Maatregel 1 Inzameling pmd-afval met minicontainers ipv zakken (harmonisatie inzamelsysteem Vianen)	+	+	-	+
Maatregel 2 Bovengrondse grondstofcontainers worden ondergronds gebracht (Vianen)	+	+	-	++
Maatregel 3 Plaatsing van extra containers voor glas, textiel en papier	+	+	-	++
Maatregel 4 Invoering gft-inzameling bij hoogbouw	+	+	-	++
Maatregel 5 Verstrekken van een keukennemertje voor groente- en fruitafval	0	++	-	+
Maatregel 6 Meer en betere voorlichting over het nut en de noodzaak van afvalscheiding	+	++	-	++
Maatregel 7 Meer en betere voorlichting over het scheiden van pmd	+	++	-	++
Maatregel 8 Controle en handhaving op het juist scheiden van pmd	+	0	-	++
Maatregel 9 Mechanisch nascheiden van pmd	0	++	--	-
Maatregel 10 Invoering pasjessysteem voor ondergrondse restafvalcontainers en afvalbrengrstations	+	0	-	++
Maatregel 11 Financieel belonen van afvalscheiding (invoering variabel tarief)	+++	0	+	0
Maatregel 12 Tarieven voor verbouwingsafval en grof tuinafval	+	0	+	+
Maatregel 13 Extra afvalbrengrstation in Nieuw-Lekkerland	+	+	-	+
Maatregel 14 Renovatie afvalbrengrstations Leerdam en Vianen	+	++	-	++
Maatregel 15 Ontwikkeling van afvalbrengrstations nieuwe stijl	++	++	-	++
Maatregel 16 Gerichte aanpak containerlocaties waar structureel afval wordt bijgeplaatst	0	+	-	++

Maatregel 17 Kortere wachttijd voor het laten ophalen van grof huishoudelijk afval	0	++	--	++
Maatregel 18 Tarief voor het laten ophalen van grof huishoudelijk afval	+	--	++	+
Maatregel 19 Milieu-educatie op scholen	+	+	-	++
Maatregel 20 Ja-ja sticker voor het ontvangen van reclaimedrukwerk	+	0	+	++

NB: De consequenties zijn in deze tabel samenvattend weergegeven met plussen en minnen. Ze zijn soms een resultante van meerdere soorten consequenties. Voor de nuance wordt verwezen naar de hoofdtekst van de catalogus.

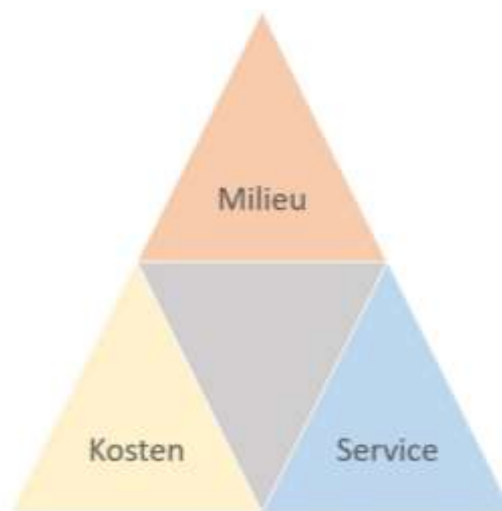
Inhoudsopgave

Inleiding	5
1 Inzameling pmd-afval met minicontainers in plaats van zakken (harmonisatie inzamelsysteem Vianen).....	6
2 Bovengrondse grondstofcontainers worden ondergronds gebracht (Vianen)	7
3 Plaatsing van extra containers voor glas, textiel en papier	8
4 Gescheiden inzameling van groente- en fruit afval bij hoogbouw.....	9
5 Verstrekken van een keukenemmertje voor groente en fruitafval.....	10
6 Meer en betere voorlichting over het nut en de noodzaak van afvalscheiding	11
7 Meer en betere voorlichting over het juist scheiden van pmd	12
8 Controle en handhaving op het juist scheiden van pmd	13
9 Mechanisch nascheiden van pmd	14
10 Invoering pasjessysteem voor ondergrondse restafvalcontainers en afvalbrengrstations.....	16
11 Financieel belonen van afvalscheiding (invoering variabel tarief)	18
12 Tarieven voor verbouwingsafval en grof tuinafval op afvalbrengrstation	20
13 Extra afvalbrengrstation in Nieuw-Lekkerland	22
14 Renovatie afvalbrengrstations Leerdam en Vianen.....	23
15 Ontwikkeling van afvalbrengrstations nieuwe stijl	24
16 Aanpak afval naast ondergrondse verzamelcontainers	26
17 Kortere wachttijd voor het laten ophalen van grof huishoudelijk afval.....	27
18 Tarief voor het laten ophalen van grof huishoudelijk afval.....	28
19 Milieu-educatie op scholen	30
20 Ja-ja sticker voor het ontvangen van reclaimedrukwerk	31

Inleiding

De Waardlanden-gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden staan aan de vooravond een nieuwe afval- en grondstoffenstrategie voor de komende vijf jaar vast te stellen. In een strategienota zijn de ambities vastgelegd en aangegeven onder welke voorwaarden deze ambities invulling kunnen krijgen.

Het vaststellen van ambities en kaders gaat niet zonder inzicht te hebben in de maatregelen die daarvoor moeten worden doorgevoerd. In dit rapport wordt voor een aantal (mogelijke) maatregelen nagegaan in welke mate zij effectief kunnen bijdragen in meer afvalscheiding en minder restafval (milieu), betere service en het beheersen van de kosten. Ook is weergegeven hoe de inwoners van de Waardlanden-gemeenten denken over de maatregel.

Bewonersonderzoek

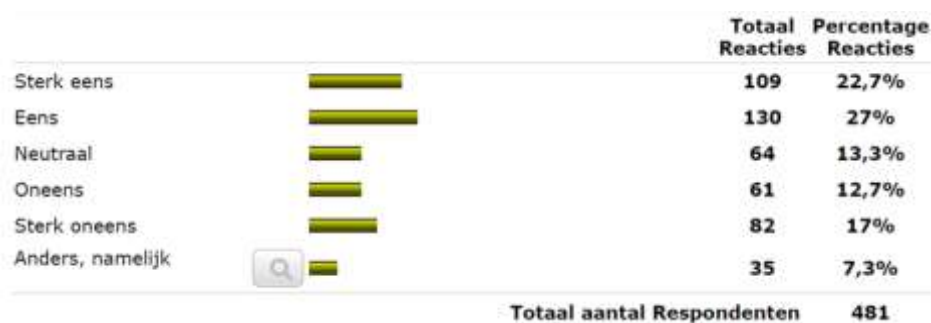
De maatregelen die in deze catalogus zijn opgenomen zijn mede ontleend aan het bewonersonderzoek dat in mei 2020 onder de inwoners van de vier Waardlanden-gemeenten is gehouden. In een tweede bewonersonderzoek – gehouden van 20 januari t/m 3 februari 2021 – zijn de maatregelen op maatschappelijk draagvlak onderzocht. Aan dit onderzoek hebben totaal 3335 inwoners meegedaan.

In deze catalogus is de beschrijving van de maatregelen hetzelfde gehouden als de vraagstelling in het bewonersonderzoek. Zo kan het oordeel van de inwoners op de juiste waarde worden ingeschat. De effectmatrixen zijn niet in het bewonersonderzoek betrokken.

1 Inzameling pmd-afval met minicontainers in plaats van zakken (harmonisatie inzamelsysteem Vianen)

In Vianen wordt het pmd-afval nog met zakken ingezameld. Deze worden regelmatig te vroeg of niet op de reguliere inzameldag aangeboden, waardoor er zwerfafval ontstaat. Voorstel is om deze zak te vervangen voor een minicontainer. In de woonwijken is te weinig ruimte voor een extra minicontainer. Daarom wordt voor restafval ondergrondse containers geplaatst. Met deze maatregel is de inzamelmethode van Vianen hetzelfde als in de rest van de gemeente Vijfheerenlanden en de overige Waardlanden-gemeenten.

Wat vinden de inwoners van Vianen?

Deze vraag is uitsluitend voorgelegd aan inwoners uit Vianen.

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu	Pmd-inzameling met minicontainers levert meer dan 2x de hoeveelheid pmd op dan met zakken (bron: benchmark huishoudelijk afval 2020). De hoeveelheid restafval neemt daardoor af.	Het risico op vervuiling van het pmd neemt toe. Flankerend beleid (voorlichting en kwaliteitscontroles: maatregelen 7 en 8) zijn noodzakelijk om dit risico te minimaliseren.
kosten		De aanschaf en plaatsing van ondergrondse restafvalcontainers vergt een investering en leidt tot hogere structurele lasten. Aan de andere kant: meer pmd en minder restafval leiden tot lagere verwerkingskosten
service	Minicontainer zijn gemakkelijker in het gebruik dan zakken. Naast een handig aanbodmiddel is het ook een makkelijk opslagmiddel. De kans op zwerfafval (door te vroeg aanbieden) neemt af. Restafval kan 24/7 worden gebracht naar de ondergrondse container die in de buurt worden geplaatst	Oudere en mindervalide inwoners moeten hun restafval brengen naar een verzamelcontainer waartoe ze niet altijd in staat zijn. In de rest van gemeente Vijfheerenlanden is dit echter ook al het geval.
overige aspecten	Harmonisatie leidt tot uniformiteit van het inzamelsysteem, dat ten goede komt aan de bedrijfsefficiëntie van Waardlanden en het solidariteitsprincipe tussen de gemeenten	

2 Bovengrondse grondstofcontainers worden ondergronds gebracht (Vianen)

In Vianen is nog een aantal verzamelcontainers voor glas en papier bovengronds uitgevoerd. Door deze ondergronds te brengen krijgen de voorzieningen en de omgeving een nettere uitstraling waardoor ze beter gebruikt gaan worden.

Wat vinden de inwoners Vianen?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		184	38,3%
Eens		174	36,2%
Neutraal		78	16,2%
Oneens		19	4%
Sterk oneens		15	3,1%
Anders, namelijk		11	2,3%
Totaal aantal Respondenten		481	

Deze vraag is uitsluitend voorgelegd aan inwoners uit Vianen.

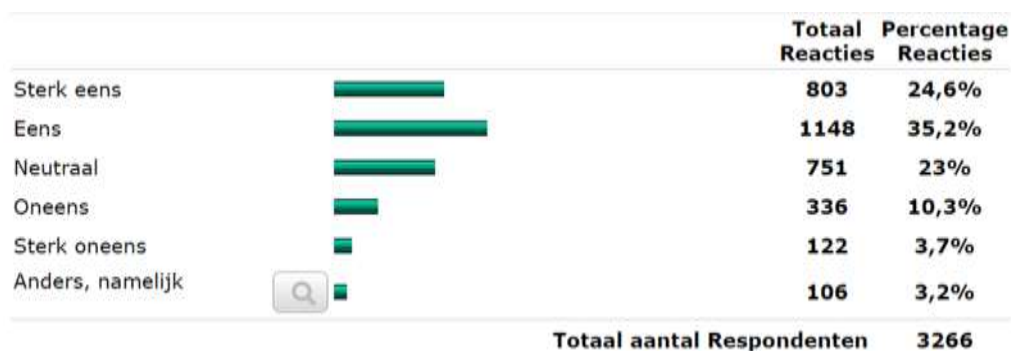
Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu	Ondergrondse containers worden beter gebruikt en hebben meer afvalscheiding tot gevolg dan bovengrondse containers, is de ervaring.	
kosten		De aanschaf en plaatsing van ondergrondse containers vergt een investering en leidt tot hogere structurele lasten.
service	Een netter straatbeeld. Ondergrondse containers hebben een grotere inhoud dan bovengrondse containers waardoor ze minder snel vol raken en de kans op overloop minder groot is.	
overige aspecten		

3 Plaatsing van extra containers voor glas, textiel en papier

In sommige buurten staan weinig containers voor verpakkingsglas, textiel en papier. Inwoners moeten te ver lopen om deze grondstofstromen te scheiden. Door in deze buurten extra containers te plaatsen voor glas, textiel en papier wordt het ook voor deze inwoners makkelijker om afval te scheiden.

Wat vinden de inwoners?

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu	Meer gescheiden glas-, textiel- en papier, en daardoor minder restafval.	
kosten		De aanschaf en plaatsing van ondergrondse containers vergt een investering en leidt tot hogere structurele lasten. Aan de andere kant: meer grondstoffen en minder restafval leiden tot lagere verwerkingskosten
service	Het scheiden van glas, textiel en papier wordt makkelijker. De gemiddelde (loop)afstand tot de grondstofcontainers wordt kleiner.	
overige aspecten		

4 Gescheiden inzameling van groente- en fruit afval bij hoogbouw

In de meeste flats en appartementen wordt op dit moment geen groente-, fruit- en etensresten gescheiden ingezameld. In het verleden zijn de gft-containers daar weggehaald omdat er te veel andersoortig afval in werd aangeboden, waardoor het gft niet meer kon worden gerecycled tot compost. Voorgesteld wordt om het gft scheiden bij flats en appartementen weer in te voeren maar dan met containers die zijn voorzien van een pasjessysteem. Alleen inwoners die gft willen scheiden, krijgen een pas en toegang tot de containers. Op deze manier verbeteren we de kwaliteit van het ingezamelde gft.

Wat vinden de inwoners?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		80	28,2%
Eens		82	28,9%
Neutraal		61	21,5%
Oneens		24	8,5%
Sterk oneens		29	10,2%
Anders, namelijk		8	2,8%
Totaal aantal Respondenten		284	

Deze vraag is uitsluitend voorgelegd aan inwoners die in een bovenwoning wonen.

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu	Meer scheiding van groente- fruit- en tuinafval, waardoor minder restafval. Ongeveer 20% van alle woningbouw in het Waardlandengebied is hoogbouw. Slechts een deel van deze huishoudens zal (na een uitgebreide communicatiecampagne) gemotiveerd zijn om weer gft te scheiden. Het milieueffect van deze maatregel zal daardoor overall gezien beperkt zijn.	
kosten		De aanschaf en plaatsing van gft-containers vergt een investering en leidt tot hogere structurele lasten. Aan de andere kant: meer gft en minder restafval leiden tot lagere verwerkingskosten.
service	Gemotiveerde bewoners kunnen groente- en fruitafval gescheiden aanbieden.	
overige aspecten		

5 Verstrekken van een keukennemertje voor groente en fruitafval

Uit onderzoek van Waardlanden blijkt dat nog veel groente-, fruit en etensresten bij het restafval wordt gedaan. Eigenlijk moet dat apart worden gehouden, zodat dit gerecycled kan worden tot compost. Om het inwoners in huis makkelijker te maken groente-, fruit- en etensresten gescheiden te houden, wordt een handig keukennemertje verstrekt (gratis).

Wat vinden de inwoners?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		602	18,5%
Eens		809	24,9%
Neutraal		664	20,4%
Oneens		544	16,7%
Sterk oneens		416	12,8%
Anders, namelijk		213	6,6%
Totaal aantal Respondenten		3248	

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu	Ervaring bij andere gemeenten leert dat het emmertje vooral leidt tot extra gft-scheiding en minder restafval als het flankerend wordt ingezet bij de invoering van een variabel tarief (maatregel 11).	De ervaring in Gorinchem (wijk Hoog Dalem, pilot 2018) leert dat deze maatregel nauwelijks leidt tot extra gft-scheiding en minder restafval, als het als losse maatregel wordt ingezet. De emmertjes worden vooral aangevraagd en gebruikt door bewoners die toch al gft scheiden. Zij waarderen het emmertje wel!
kosten		De kosten van een emmertje (inclusief een rolletje zakken) bedraagt circa € 7,50 per huishouden.
service	Het emmertje vergroot het gemak van het in de keuken scheiden en bewaren van groente-, fruit en etensresten. In Hoog Dalem werd het emmertje erg gewaardeerd Het is facultatief. Wie het emmertje niet wil, krijgt het niet.	
overige aspecten		

6 Meer en betere voorlichting over het nut en de noodzaak van afvalscheiding

Uit het vorige bewonersonderzoek blijkt dat veel inwoners vaker en beter geïnformeerd willen worden over de resultaten van de afvalscheiding, en wat er met de gescheiden ingezamelde grondstoffen gebeurt.

Wat vinden de inwoners?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		903	27,9%
Eens		1445	44,6%
Neutraal		643	19,9%
Oneens		145	4,5%
Sterk oneens		66	2%
Anders, namelijk		37	1,1%
Totaal aantal Respondenten		3239	

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu	<p>De kennis van inwoners over nut en noodzaak van afvalscheiding neemt toe. Dit heeft een positief effect op de mate van afvalscheiding.</p> <p>Voor een blijvend effect zal deze voorlichting periodiek herhaald moeten worden</p>	
kosten		De kosten zijn afhankelijk van de methode en intensiteit. Gerichte huis-aan-huis mailingen zijn duurder dan de inzet van social-media en advertenties in de plaatselijke krant.
service	Voorlichting en communicatie worden doorgaans als servicegericht ervaren.	
overige aspecten		

7 Meer en betere voorlichting over het juist scheiden van pmd

Uit het vorige bewonersonderzoek blijkt dat veel inwoners niet goed weten wat in de pmd-container hoort en wat niet. We stellen voor om beter en vaker te informeren over wat er wel en niet in de pmd-container thuishoort.

Wat vinden de inwoners?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		1139	35,3%
Eens		1459	45,2%
Neutraal		410	12,7%
Oneens		112	3,5%
Sterk oneens		52	1,6%
Anders, namelijk		59	1,8%
Totaal aantal Respondenten		3231	

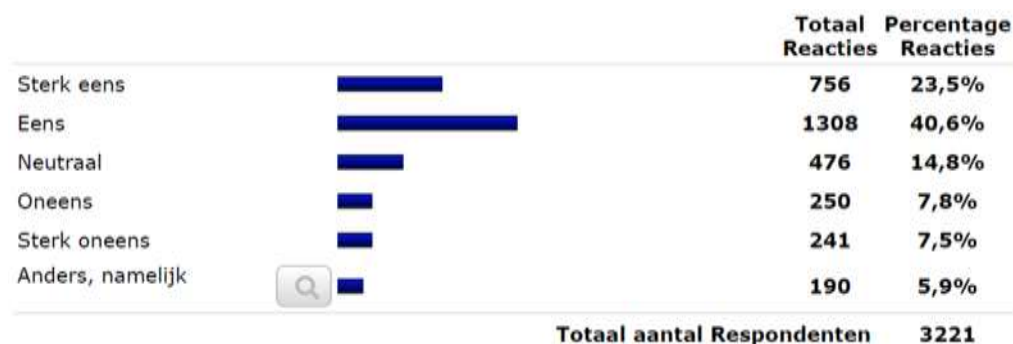
Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu	Veel vervuiling in het pmd is het gevolg van dat inwoners niet weten wat er wel en niet bij het pmd hoort. Door hier beter over te voorlichten neemt de kwaliteit van het ingezamelde pmd toe en kan het beter (hoogwaardiger) worden verwerkt en gerecycled.	
kosten		De kosten zijn afhankelijk van de methode en intensiteit. Gerichte huis-aan-huis mailingen zijn duurder dan de inzet van social-media en advertenties in de plaatselijke krant.
service	Voorlichting en communicatie worden doorgaans als servicegericht ervaren.	
overige aspecten		

8 Controle en handhaving op het juist scheiden van pmd

Bij het legen van de pmd-containers worden controleurs ingezet. Zij hangen een attentiekaart aan de pmd-container indien er te veel vervuiling in zit. Op deze wijze informeren zij inwoners over wat er wel en niet in de pmd-container hoort. Bij herhaling en/of doelbewuste vervuiling wordt de container niet geleegd en eventueel een boete opgelegd. Te veel vervuiling in het pmd maakt recycling namelijk onmogelijk.

Wat vinden de inwoners?

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu	<p>Controle en handhaving maakt het onjuist scheiden van pmd minder vrijblijvend. Vooral voor inwoners die doelbewust restafval in de pmd-container gooien kan met deze maatregel een blijvende kwaliteitsverbetering van het pmd worden bereikt (Bron: inzamelbedrijf ROVA).</p> <p>Conform de nieuwe afspraken met het Afvalfonds mag het pmd niet meer dan 15% aan vervuiling bevatten. De gemiddelde vervuilingsgraad in de Waardlanden-gemeenten is nu 29%.</p>	
kosten		De structurele kosten van deze maatregel bedragen ongeveer € 2,- per huishouden per jaar. Zonder kwaliteitscontroles zal er meer afkeur plaatsvinden. De kosten hiervan zijn hoger dan deze € 2,- per huishouden.
service	De controleurs hebben vooral een voorlichtende rol wat doorgaans als servicegericht wordt ervaren. Alleen bij herhaling wordt handhaving ingeschakeld.	Controle (= in iemands minicontainer kijken) kan als schending van de privacy worden ervaren.
overige aspecten		

9 Mechanisch nascheiden van pmd

PMD kan ook machinaal uit het restafval worden gehaald. In dat geval kan het PMD gewoon weer bij het restafval worden gedaan en wordt het er dus later uitgehaald. Dit levert veel gemak op. Het achteraf scheiden van pmd levert alleen een minder goede kwaliteit grondstof op en is duurder (met een hogere afvalstoffenheffing tot gevolg).

Wat vinden de inwoners?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		412	12,9%
Eens		457	14,3%
Neutraal		668	20,9%
Oneens		903	28,2%
Sterk oneens		648	20,3%
Anders, namelijk		109	3,4%
Totaal aantal Respondenten		3197	

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
Milieu		<p>Nascheiding leidt niet tot extra afvalscheiding. Maw, de hoeveelheid pmd die fabrieksmatig uit het restafval wordt gehaald is ongeveer evenveel als de hoeveelheid pmd die de inwoners op dit moment apart aanbieden, gecorrigeerd voor de vervuiling die in het pmd zit.</p> <p>De kwaliteit van het nagescheiden pmd is minder hoog dan de kwaliteit van het door bewoners gescheiden pmd (bronscheiding). Brongescheiden pmd is hoogwaardiger her te gebruiken dan nagescheiden pmd.</p>
Kosten		<p>Nascheiding van PMD is ongeveer € 10,- per huishouden duurder dan bronscheiding. (Bron: scenario-onderzoek)</p> <p>Aan de verwerkingskant zijn er extra sorteerkosten in de scheidingsinstallatie en lagere opbrengsten uit het Afvalfonds (bedrijfsleven). Daar staat tegenover dat bij nascheiding geen gescheiden inzamelrondes meer hoeven te worden gereden.</p>
service	Voor inwoners is nascheiding makkelijker. PMD en restafval gaan voortaan weer bij elkaar en men hoeft zich niet druk te maken over ingewikkelde scheidingsregels PMD.	

**overige
aspecten**

Nascheiding zou kunnen wringen met de boodschap beter gft, papier en glas te scheiden. Het argument van bewoners zou kunnen zijn: "Als PMD wordt nagescheiden, waarom is bronscheiding van GFT, papier en glas dan nog nodig?".

10 Invoering pasjessysteem voor ondergrondse restafvalcontainers en afvalbrengrstations

Uit onderzoek blijkt dat veel afval in de ondergrondse restafvalcontainers en op de afvalbrengrstations afkomstig is van bedrijven en inwoners van buurgemeenten. We noemen dit afvaltoerisme. De kosten daarvan worden nu doorgerekend in de afvalstoffenheffing en dat is niet de bedoeling. We stellen voor om ondergrondse restafvalcontainers af te sluiten en te voorzien van een pasjessysteem. Op deze manier hebben alleen huishoudens van de 4 waardlanden-gemeenten toegang tot de containers. Dezelfde pas kan ook dienen als toegangspas voor de afvalbrengrstations. Zo wordt afvaltoerisme voorkomen.

Wat vinden de inwoners?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		906	28,4%
Eens		945	29,6%
Neutraal		371	11,6%
Oneens		307	9,6%
Sterk oneens		429	13,4%
Anders, namelijk		232	7,3%
Totaal aantal Respondenten		3190	

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu	Ongeveer 10 - 20% van het huidige restafval is afkomstig van bedrijven en inwoners van buurgemeenten. Met de invoering van deze maatregel wordt dus 10 – 20% restafvalreductie gerealiseerd.	
kosten	Inwoners Waardlanden-gemeenten betalen in het vervolg niet meer de afvalkosten van bedrijven en van inwoners buurgemeenten.	Ondergrondse containers en afvalbrengrstations moeten worden uitgerust met pasjessysteem. Dit vergt een flinke investering en leidt tot hogere structurele lasten. Aan de andere kant: minder afvaltoerisme leidt tot lagere inzamel- en verwerkingskosten.
service	Ondergrondse restafvalcontainers raken minder snel vol door het bedrijfsafval en afval van buurgemeenten dat niet meer kan worden aangeboden op de verzamelcontainers. Minder bezoekers van buurgemeenten op de ABS'en leidt tot minder drukte en oponthoud.	Duidelijke communicatie is nodig om te voorkomen dat inwoners zonder pas de toegang moet worden ontzegd.

overige aspecten

Misbruik van de Waardlandenvoorzieningen door inwoners en bedrijven van elders om zo kosten te besparen, is één van de grootste ergernissen van inwoners (bron: bewonersonderzoek Waardlanden, mei 2020).

Een pasjessysteem zal in de praktijk niet volledig afdoende zijn om bedrijfsafval te weren. Sommige bedrijven zijn ook woonachtig in een Waardlandengemeenten en beschikken als zodanig ook over een pas die ze gemakkelijk kunnen gebruiken. Dit nadeel kan worden ondervangen door naast deze maatregel ook een variabel tarief op restafval en de ABS'en in te voeren (maatregel 11).

11 Financieel belonen van afvalscheiding (invoering variabel tarief)

Op dit moment betaalt ieder huishouden een vast bedrag per jaar aan afvalstoffenheffing, ongeacht of men nu veel of weinig afval aanbiedt. Voorgesteld wordt om de hoogte van de afvalstoffenheffing voor een deel variabel te maken. Voor iedere keer dat men een zak met restafval in de ondergrondse container doet of de minicontainer voor restafval aan de straat zet om te laten legen, wordt een bedrag in rekening gebracht. Zo geven we een financiële stimulans om afval te scheiden. Wie afval goed scheidt, houdt weinig restafval over en betaalt dan minder afvalstoffenheffing dan degene die z'n afval slecht of helemaal niet scheidt.

Wat vinden de inwoners?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		479	15,1%
Eens		710	22,3%
Neutraal		488	15,3%
Oneens		492	15,5%
Sterk oneens		734	23,1%
Anders, namelijk	 	277	8,7%
Totaal aantal Respondenten		3180	

Voor invoering van deze maatregel is het noodzakelijk dat alle ondergrondse restafvalcontainers en afvalbrenghstations zijn uitgerust met een pasjessysteem (maatregel 10).

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu	40 tot 60% minder restafval (ervaringscijfer vergelijkbare gemeenten die een variabel tarief hebben ingevoerd). 10 tot 20% daarvan is het gevolg van het weren van afvaltoerisme. De overige 30 tot 40% restafvalreductie is het gevolg van betere afvalscheiding.	Het risico op vervuiling van grondstoffen (waaronder gft, pmd en oud papier) neemt toe. Er is immers voor grondstoffen geen variabel tarief ingesteld. Flankerend beleid (periodieke kwaliteitscontroles, communicatie en handhaving) is noodzakelijk om dit risico zo laag mogelijk te houden.
kosten	Deze maatregel kan kostenneutraal worden ingevoerd. De kapitaallasten die het gevolg zijn van de investering in het inzamelsysteem, worden volledig gecompenseerd door de vermeden verwerkingskosten als gevolg van betere afvalscheiding en het weren van afvaltoerisme en bedrijfsafval. Ook het benodigde flankerende beleid (extra voorlichting, handhaving en opruimkosten) kan daaruit worden bekostigd.	

service	Inwoners kunnen zelf invloed uitoefenen op de hoogte van de afvalstoffenheffing. Hoe beter zij afval scheiden, hoe minder zij betalen. De vervuiler betaalt en degene die afval goed scheidt, wordt beloond!	
overige aspecten	<p>Een variabel tarief is een beproefde maatregel die door circa 44% van alle NL-gemeenten wordt toegepast.</p> <p>Alleen gemeenten die een variabel tarief hebben ingevoerd zijn vooralsnog in staat gebleken om de landelijke 100 kg restafvaldoelstelling te halen.</p>	<p>Het risico op afvaldump (in de natuur of naast verzamelcontainers) is aanwezig. Ervaring bij andere diftar-gemeenten leert dat dit vooral een aanvangsprobleem is dat na enkele maanden afneemt als inwoners gewend zijn geraakt aan het nieuwe betaalsysteem.</p> <p>Om ontwijkgedrag richting ABS en/of de grofvuil haalservice te voorkomen, is het noodzakelijk om ook te voorzien in maatregelen 12 en 18.</p>

12 Tarieven voor verbouwingsafval en grof tuinafval op afvalbrengrstation

Veel verbouwingsafval en grof tuinafval komt van een beperkt aantal aanbieders. Soms zijn dit bedrijven die illegaal het afvalbrengrstation bezoeken. De verwerking van deze grote hoeveelheden afval is kostbaar. Deze kosten worden nu betaald uit de afvalstoffenheffing. Door tarieven in te stellen voor verbouwingsafval en grof tuinafval worden de kosten direct verhaald op de aanbieder en zitten die kosten niet meer in de afvalstoffenheffing.

Wat vinden de inwoners?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		531	16,8%
Eens		957	30,3%
Neutraal		541	17,1%
Oneens		476	15,1%
Sterk oneens		439	13,9%
Anders, namelijk		217	6,9%
Totaal aantal Respondenten		3161	

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

Deze maatregel maakt het ook mogelijk om particulieren met bestelbusjes weer toe te staan op de afvalbrengrstations. Voor bedrijven wordt het minder interessant om illegaal bedrijfsafval aan te brengen op de afvalbrengrstations, immers ze moeten daarvoor (evenals particulieren) voor betalen.

	Voordelen	Nadelen
milieu	40 tot 60% minder aanbod van verbouwingsafval, sloophout en grof tuinafval (ervaringscijfer vergelijkbare gemeenten die tarieven op grof afval hebben ingevoerd). Feitelijk is er geen 'milieuvoordeel' omdat deze afvalstromen elders worden aangeboden.	
kosten	Om af te kunnen rekenen op deze betaalstromen is extra personeel nodig op de ABS'en. Ook is er apparatuur benodigd om pinbetalingen te kunnen doen. De kostenbesparing op de verwerkingskosten zijn echter groter dan de extra personele kosten + kosten pin-apparatuur.	
service	Minder veel-aanbieders op de ABS'en leidt tot minder drukte.	Duidelijke communicatie nodig richting inwoners. Het betalen aan de poort kan tot extra wachttijd/ opstoppingen leiden.

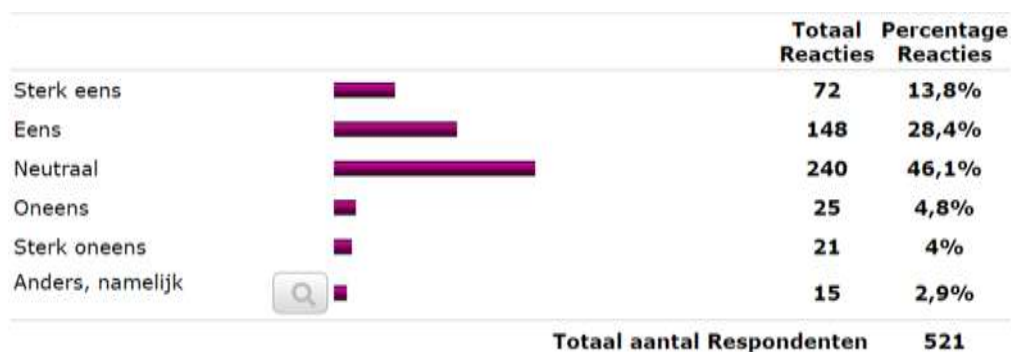
**overige
aspecten**

Inwoners zullen eerder gebruik gaan maken van alternatieve mogelijkheden om de grove afvalstromen kwijt te raken. Zo zullen inwoners bij een verbouwing eerder kiezen voor een commerciële afzetcontainer.

13 Extra afvalbrenngstation in Nieuw-Lekkerland

Waardlanden heeft 5 afvalbrenngstations in beheer waar de inwoners uit de Waardlanden-gemeenten hun (grof) huishoudelijk afval gescheiden naar toe kunnen brengen. Deze brenngstations liggen redelijk goed verspreid, maar in de omgeving Nieuw-Lekkerland moeten inwoners vrij ver rijden naar een afvalbrenngstation. We stellen voor om in Nieuw-Lekkerland een (hulp-)afvalbrenngstation te realiseren, waar inwoners met huisraad (niet zijnde puin, sloophout en grof tuinafval) terecht kunnen.

Wat vinden de inwoners?

Deze vraag is voorgelegd aan inwoners uit gemeente Molenlanden, waarvan een groot deel niet in of nabij Nieuw-Lekkerland woont. Daardoor is het waarschijnlijk dat relatief veel inwoners neutraal tegenover deze maatregel staan.

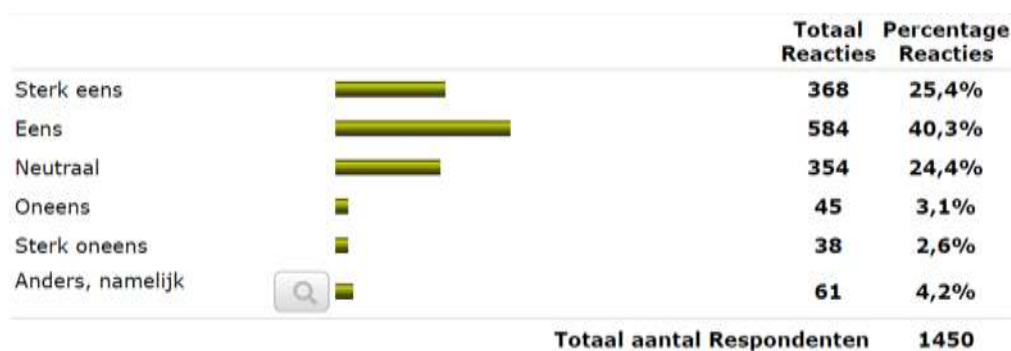
Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu	Meer hergebruik van huisraad afkomstig uit Nieuw-Lekkerland en omgeving.	
kosten		Er zal geïnvesteerd moeten worden in een extra ABS-voorziening dat structurele kosten (kapitaallasten en personeelskosten) met zich meebrengt. De hoogte van de deze kosten hangt af van de mogelijkheden om op bestaande initiatieven en voorzieningen mee te liften.
service	Inwoners in Nieuw-Lekkerland kunnen eenvoudiger huisraad aanbieden.	
overige aspecten	De verleiding wordt minder groot om afgedankt huisraad in of naast een ondergrondse container aan te bieden. Er komt een extra mogelijkheid om recycling en hergebruik te stimuleren in combinatie met het creëren van werkgelegenheid.	

14 Renovatie afvalbrengrstations Leerdam en Vianen

De afvalbrengrstations van Vianen en Leerdam kunnen het aantal bezoekers vaak niet aan. Dan ontstaan er soms lange wachtrijen. Ook is de inrichting van deze afvalbrengrstations niet optimaal. In Leerdam kunnen auto's op het stortbord niet keren. We willen de renovatie van deze afvalbrengrstations benutten om de brengrstations moderner te maken. We willen inwoners de mogelijkheid bieden om afgedankte huisraad als kringloopgoederen aan te bieden en om kapot huisraad te laten repareren.

Wat vinden de inwoners?

Deze vraag is uitsluitend voorgelegd aan inwoners uit gemeente Vijfheerenlanden.

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

Deze maatregel maakt geen deel uit van de scenario's, maar kan aanvullend worden ingezet.

	Voordelen	Nadelen
milieu	Meer hergebruik van huisraad, mits de renovatie wordt aangegrepen om ook kringloopbedrijvigheid (incl. reparatie, demontatie en upcycling) te koppelen aan de ABS'en.	
kosten		De financiële consequenties zijn afhankelijk van de nadere uitwerking.
service	Inwoners van Vijfheerenlanden behouden 2 locaties waar ze grof huisraad naar toe kunnen brengen, maar de vormgeving kan verschillen.	
overige aspecten		

15 Ontwikkeling van afvalbrengrstations nieuwe stijl

De huidige afvalbrengrstations zijn vooral gericht op de recycling van materialen en veel minder om producten een tweede leven te geven. Veel afgedankt huisraad is goed genoeg om een tweede leven te geven, maar belandt door het ontbreken van de faciliteiten in de restafvalcontainer. Dat is slecht voor het milieu. We willen samen met kringloopwinkels en repaircafés in de regio het hergebruik van kringloopgoederen stimuleren. Op deze manier verminderen de afvalbrengrstations de milieubelasting van ten onrechte weggegooid huisraad.

Wat vinden de inwoners?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		1183	37,6%
Eens		1413	44,9%
Neutraal		423	13,4%
Oneens		49	1,6%
Sterk oneens		30	1%
Anders, namelijk		49	1,6%
Totaal aantal Respondenten		3147	

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

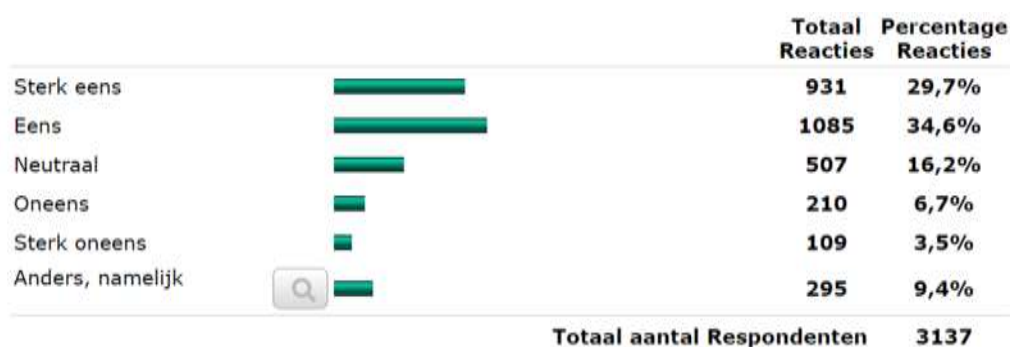
	Voordelen	Nadelen
milieu	Meer product- en materiaalhergebruik ipv laagwaardige recycling (hogere trede op de Ladder van Lansink) op de afvalbrengrstations.	
kosten	<p>De financiële consequenties zijn afhankelijk van de nadere uitwerking/planvorming (ontwikkeling Circulair Netwerk). Gestreefd wordt naar budgettair neutraliteit, waarbij de afvalbrengrstations nieuwe stijl geen extra structurele lasten met zich meebrengen ten opzichte van de huidige afvalbrengrstations.</p> <p>Indien de realisatie van de afvalbrengrstations nieuwe stijl (Circulair Netwerk) gedeeltelijk samenvalt met het (noodzakelijk) renoveren en/of vernieuwen van afvalbrengrstations (maatregel 13 en 14), kan er nog financieel voordeel worden behaald.</p>	

service	De huidige ABS'en worden gefaseerd omgevormd van 'afvalstortplaats' tot 'ambachtscentra' waar je niet alleen wat kunt brengen maar ook kunt zien hoe van oude producten weer nieuwe worden gemaakt en waar je deze producten ook kunt kopen. De circulaire economie wordt zichtbaar gemaakt.	
overige aspecten	<p>Kringloop- en ambachtsfuncties lenen zich bij uitstek goed voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (sociale doelstelling).</p> <p>Door op de afvalbrengstations nieuwe stijl ook in educatieruimtes te voorzien kunnen scholieren uit de regio worden onderwezen in de beginselen van de circulaire economie.</p> <p>Op de afvalbrengstations nieuwe stijl kan ruimte worden geboden aan startups. Zo kan circulair ondernemerschap worden gestimuleerd.</p> <p>ABS'en zijn niet langer een standaardproduct. Voor iedere locatie zal gekeken worden naar de meest passende oplossing. Daarbij zal nadrukkelijk aansluiting worden gezorgd naar de partners in de omgeving op het gebied van circulaire economie, onderwijs, zorg en werkgelegenheid.</p>	

16 Aanpak afval naast ondergrondse verzamelcontainers

Veel inwoners ergeren zich aan afval dat naast ondergrondse containers is neergezet. Bij ongeveer 30% van alle ondergrondse containerlocaties wordt structureel afval 'bijgeplaatst'. We stellen voor om bij deze locaties de buurtvoorlichting en handhaving flink te intensiveren. We denken er ook aan om inwoners in deze buurten te vragen om te helpen de containerlocaties schoon te houden.

Wat vinden de inwoners?

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

Optimale afstemming met de uitvoering van waardlanden kan handhaving nog adequater maken. Een overweging kan zijn om de 'afvalhandhaving' onderdeel te laten uitmaken van Waardlanden.

	Voordelen	Nadelen
milieu	Meer hoogwaardig hergebruik van huisraad, in het geval meer huisraad op de juiste wijze wordt aangeboden (bijvoorbeeld op ABS ipv naast verzamelcontainer)	
kosten		Extra voorlichting en handhaving capaciteit kost geld. Aan de andere kant: minder bijplaatsingen scheelt in de opruimkosten.
service	Laten zien wordt dat aso-gedrag niet wordt getolereerd. Door inwoners te vragen om te helpen de containerlocaties schoon te houden wordt betrokkenheid gecreëerd.	
overige aspecten		

17 Kortere wachttijd voor het laten ophalen van grof huishoudelijk afval

Eén van de oorzaken dat sommige inwoners (grof) huishoudelijk afval naast de ondergrondse containers neerzetten, is dat er een vrij lange wachttijd is voor het laten ophalen van grof huishoudelijk afval. We denken eraan om deze wachttijd te verkorten, bijvoorbeeld naar maximaal 10 werkdagen na het telefonisch verzoek om het op te halen. We verwachten dat inwoners daardoor minder spullen naast de ondergrondse container plaatsen.

Wat vinden de inwoners?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		1004	32,1%
Eens		1352	43,2%
Neutraal		534	17,1%
Oneens		79	2,5%
Sterk oneens		25	0,8%
Anders, namelijk		134	4,3%
Totaal aantal Respondenten		3128	

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu		
kosten		Meer ophaaladressen maar ook sneller ophalen leidt tot hogere inzamelkosten (ongeveer € 5,- per huishouden per jaar). Aan de andere kant: minder bijplaatsingen scheelt in de opruimkosten.
service	De wachttijd wordt verkort van 1 tot 2 maanden naar maximaal 10 werkdagen. Inwoners hoeven minder lang grof huishoudelijk afval thuis op te slaan totdat de grofvuilwagen komt.	
overige aspecten		

18 Tarief voor het laten ophalen van grof huishoudelijk afval

Het verkorten van de wachttijd voor het laten ophalen van grof huishoudelijk afval is een dure maatregel. Als we dit gaan doen, moet de afvalstoffenheffing worden verhoogd, tenzij de inwoner die grofvuil wil laten ophalen dit zelf betaalt. In dat geval wordt een tarief in rekening gebracht.

Wat vinden de inwoners?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		411	13,1%
Eens		1011	32,3%
Neutraal		484	15,5%
Oneens		555	17,8%
Sterk oneens		454	14,5%
Anders, namelijk		211	6,7%
Totaal aantal Respondenten		3126	

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

Het alternatief voor het laten ophalen van grof afval is het zelf wegbrengen naar afvalbrengstation. Vanuit milieu-optiek heeft brengen de voorkeur boven halen, immers op het afvalbrengstation kan het grof afval in meer dan 22 grondstofstromen worden gescheiden en bij het ophalen niet. Een hogere drempel voor halen ten opzichte van brengen is daarmee vanuit milieu-optiek gerechtvaardigd, echter de drempel mag ook weer niet te hoog zijn omdat anders het risico op bijplaatsingen naast de ondergrondse verzamelcontainers weer te groot wordt. Het is dus balanceren! Indien gekozen wordt voor een variabel tarief voor restafval (maatregel 11), is invoering van deze maatregel noodzakelijk. Dit om ontwijkgedrag te voorkomen.

	Voordelen	Nadelen
milieu	Een ophaaltarief leidt tot circa 90-100% minder haaladressen, zo is de ervaring bij gemeenten die een ophaaltarief hebben ingevoerd. Er vindt een verschuiving plaats van halen naar brengen, waarbij recyclingrendement toeneemt van 40% naar 85% (ervaringscijfers Waardlanden).	
kosten	Minder haaladressen betekent minder inzamelkosten. Door deze maatregel te combineren met maatregel 17 (kortere wachttijd voor laten ophalen grof afval) kunnen beide maatregelen kostenneutraal worden uitgevoerd.	
service		Er moet voortaan worden betaald per keer men grof afval laat ophalen. Dit wordt over het algemeen als een serviceverlaging ervaren.

**overige
aspecten**

Overlast en vervuiling door mensen die op de grofvuil-ophaaldagen voor de vuilniswagen uitrijden op zoek naar spullen of materialen, nemen af.

19 Milieu-educatie op scholen

Jong geleerd is oud gedaan. Daarom is het goed om kinderen al op school milieu- en afvaleducatie te geven. Kinderen nemen kennis mee naar huis, zodat ook ouders en verzorgenden een graantje mee pikken. We stellen voor om een speciale milieu-docent aan te stellen in de regio. Hij of zij helpt de scholen om de milieu- en afvaleducatie te geven.

Wat vinden de inwoners?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		1044	33,5%
Eens		1334	42,7%
Neutraal		479	15,3%
Oneens		103	3,3%
Sterk oneens		78	2,5%
Anders, namelijk		83	2,7%
Totaal aantal Respondenten		3121	

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu	<p>Educatie aan het primair onderwijs hebben op lange termijn (circa 10 jaar) effect. Educatie op jonge leeftijd wordt verankerd in normen en waarden en geeft op lange termijn een positieve spin off.</p> <p>Educatie aan (jong) volwassenen kunnen op korte termijn effect hebben, zeker gezien de jarenlange educatieve historie in de regio.</p> <p>Direct effect op afvalreductie op de school.</p>	
kosten		De kosten zijn afhankelijk van de methode en intensiteit van de educatie. De kosten van een milieu-docent bedragen € 72.500,- per fte per jaar.
service	Educatie wordt doorgaans als servicegericht ervaren	
overige aspecten		

20 Ja-ja sticker voor het ontvangen van reclamedrukwerk

Veel ongeadresseerd reclamedrukwerk wordt na ontvangst vrijwel direct ongelezen weggegooid. Met de nieuwe ja/ja sticker kan dat worden voorkomen. Huishoudens ontvangen alleen reclamedrukwerk als er een ja/ja sticker op de brievenbus zit. Daarmee wordt het huidige systeem omgedraaid. Nu ontvangen huishoudens zonder sticker op de brievenbus nog ongeadresseerd drukwerk. Huis-aan-huisbladen vallen buiten deze maatregel.

Wat vinden de inwoners?

		Totaal Reacties	Percentage Reacties
Sterk eens		1014	32,6%
Eens		1012	32,5%
Neutraal		628	20,2%
Oneens		217	7%
Sterk oneens		150	4,8%
Anders, namelijk		94	3%
Totaal aantal Respondenten		3115	

Wat zijn de consequenties van deze maatregel?

	Voordelen	Nadelen
milieu	<p>1 tot 2% minder restafval, ervan uitgaande dat niet meer dan 20% van al het papier dat nu in het restafval wordt aangeboden bestaat uit ongeadresseerd reclamedrukwerk.</p> <p>Er wordt ook milieuvoordeel behaald op het reclamedrukwerk dat wel apart wordt ingezameld. Voorkomen is beter dan gescheiden inzameling gevolgd door materiaalhergebruik.</p>	
kosten	De implementatiekosten zijn eenmalig. De huidige inzameling en verwerking van oud papier kost per saldo geld, dat met preventie wordt voorkomen.	
service	Inwoners die geen ongeadresseerd drukwerk willen ontvangen, hoeven in het vervolg geen actie meer te ondernemen (geen sticker nodig)	Inwoners die nog wel ongeadresseerd drukwerk willen ontvangen moeten actie ondernemen (sticker aanvragen)
overige aspecten		De uitgevers/ drukkers van dit drukwerk verzetten zich tegen deze maatregel, zo is de ervaring bij andere gemeenten. Er zijn meerdere rechtszaken gevoerd, maar gemeenten zijn nog nooit in het ongelijk gesteld.